

місця внаслідок існування освітніх, кваліфікаційних і особистісних бар'єрів можуть виявитися недосяжними для претендентів.

Однак за нинішнього стану значної інерційності самовдосконалення студентства за гуманітарними напрямками, що переважно не піддається контролю з боку викладачів, існує нагальна необхідність запровадження системи додаткового навчання студентів за гуманітарним профілем знань — і тут йдеться не про гуртки, студії, самодіяльність, а здобуття знань у царинах історії та мистецтва (музики, архітектури, малярства) для широкого загалу студентства, що, безумовно, буде сприяти загальному піднесенню його освітнього й культурного рівня і стане запорукою формування нової людини ХХІ ст., обізнаної із різними напрямками культури, мистецтва тощо.

Важливо, щоб така система додаткової освіти у КНЕУ діяла у позааудиторний час, у вихідні дні, оскільки саме у вихідні дні наше студентство у гуртожитках, ще не надто комфортних для повноцінного відпочинку, мали б додаткову можливість із користю провести вільний час і виробити у особистості розуміння необхідності та уміння навчатися впродовж усього життя.

Отже, гуманітарний підхід в освіті створює основу формування нових якостей особистості та постає необхідною умовою удосконалення рівня підготовки студентів для забезпечення радикальних змін в економіці із піднесенням її конкурентоздатності і зміцнення позиції України у світовому економічному просторі, і одночасно—заради еволюції людини та джерел зростання.

*О. П. Дмитренко, старш. викл.,
кафедра німецької мови*

**КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ
НАЙВИЩОГО РІВНЯ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ
(НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ
НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПОНЯТЬ
СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)**

Функціонування та еволюція будь-якої мови відбувається в трьохвимірному просторі, який визначається тріадою: синтактикою (відношення знаків один до одного), семантикою (відношення знаків до того, що вони позначають, прагматикою (відношен-

ня знаків до людей, які користуються даною мовою). У мовному знаку виокремлюють діаду: план вираження та план змісту. Трьохвимірність простору мови чітко демонструє неповноту діади мовного знака та необхідність доповнення її до тріади: план вираження мовного знака, його план змісту та план впливу. Наявність двох гомогенних тріад у мові та мовному знаку викликає необхідність розрізняти також три рівня володіння мовою. Перший рівень оволодіння іноземною мовою передбачає усну та писемну грамотність, другий — вміння правильно виражати свої думки, переказати прочитане чи почуте, описати побачене. Найвищим рівнем оволодіння іноземною мовою є вміння досягти бажаного результату чи впливу на реципієнта за допомогою усного чи письмового повідомлення. Оволодіння першим рівнем мовних вмінь є можливим на чисто механічній основі, залишаючись в рамках самої мови (оволодіння фонетикою, лексикою, граматикою). Однак, другий рівень оволодіння іноземною мовою передбачає необхідність врахування культурологічного контексту при комунікації, зокрема, та культурологічного спрямування в процесі навчання іноземній мові, взагалі. Щодо третього, найвищого рівня оволодіння іноземною мовою, культурологічний підхід є базовим, необхідним та основним — без глибоких знань культурологічної, лінгвокраїнознавчої інформації того чи іншого народу неможливо опанувати його мовою в найвищому рівні.

Яскравим прикладом культурологічного аспекту є стійкі словесні комплекси, в основі яких лежить опис рухів — жестів, міміки, пантоміміки (парасеміка). Розуміння ролі і значення жестів, міміки, пантоміміки для комунікації та досягнення її найвищого прагматичного результату розглянемо на наступних прикладах. В Японії під час розмови не прийнято дивитися в очі своєму співрозмовнику, а в європейських країнах — навпаки. В Італії своє мовлення співбесідник повинен супроводжувати активними жестикулюваннями, у разі їх відсутності виникає непорозуміння. У Скандинавських країнах така манера ведення розмови вважається непристойною, а мовець — невихованим. Тому актуальними лінгвістичними проблемами, що чекають свого вирішення, є кодифікація жестів, їх комунікативна роль, взаємодія з вербальними засобами, порівняльно-типологічне вивчення жестів носіїв різних мов.

У фразеологічному фонді сучасної німецької мови пласт парасемічних одиниць є досить чисельним. Сміслоутворюючими компонентами значної кількості фразеологічних одиниць на позначення економічних понять є жести, міміка, пантоміміка. На-

приклад, цікавою є серія фразеологічних одиниць з компонентом *Daumen*, що означає «великий палець». Значення цих одиниць змінюється в залежності від руху «великого пальця»: пор. *keinen Finger rühren, keinen Finger krumm machen, die Hände in den Schoß legen* — «сидіти, склавши руки, нічого не робити, бездіяти», а ФО *die Daumen umeinander drehen* — «нічого не робити, бездіяти» має ще й додатковий відтінок значення «нудьгувати знічев'я»; *j-m beide Daumen drücken/ halten* — «бажати кому-н. успіху»; *j-m den Daumen aufs Auge drücken/ halten/ setzen* — «змушувати когось до чогось, вимагати щось у когось, приставити ніж до горла»; *den Daumen frei führen, mit dem Daumen wiegen* — «обважувати когось, натискаючи пальцем на шальку терезів»; *einen kranken Daumen haben* — «знаходитися в стані безгрошів'я», *den Daumen rühren* — «платити гроші, розкошелитися»; *den Daumen abwärts kehren* — (іст.) витягнути руку та опустити великий палець означало «смертельний вирок гладіатору» та ін. Отже, знання та розуміння ролі жестів, міміки, пантоміміки для досягнення найвищого прагматичного результату в процесі комунікації є важливим та необхідним при опануванні іноземною мовою, що є неможливим без глибоких знань культурологічного, лінгвокраїнознавчого контексту того чи іншого народу.

В. О. Зотов, канд. екон. наук, доц.,
кафедра аудиту

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ

В умовах економічних перетворень, що відбуваються в країні та приєднання України до Болонського процесу особливого значення набувають питання якості підготовки фахівців з вищою освітою взагалі та з економічних спеціальностей зокрема.

В рекомендаціях науково-методичної конференції «Удосконалення змісту та форм організації навчального процесу відповідно до міжнародних стандартів» (Київ, КНЕУ, 2—4 лютого 2005 р.) передбачено здійснення низки заходів для вирішення цієї проблеми, серед яких особливої уваги потребує посилення вибіркової складової навчальних планів та започаткування підготовки фахівців за індивідуальними навчальними планами, які повною мірою повинні враховувати потреби замовників.